

BIRGIT NILSSON PRIZE

OM FESTIVAL D'AIX EN PROVENCE

Festival d'Aix-en-Provence grundades 1948 i en magisk inramning i Aix-en-Provence – "de tusen fontänernas stad" – och etablerade sig snabbt som en av de ledande festivalerna på den internationella operascenen. Festivalen, som historiskt förknippats med Mozart, utforskar fyra århundraden av musikhistoria och visar upp olika genrer och estetik: barockopera, 1800- och 1900-talsopera samt samtida kreationer.

Särskilt under de senaste två decennierna har festivalen vuxit fram som ett viktigt nav för innovation, genom att utforska nya tillvägagångssätt, vitalisera repertoaren och omforma förhållandet mellan verk, föreställningsplatser och till publiken som kommer för att upptäcka nya konstnärliga horisonter. Tack vare sitt internationella renommé har festivalen konsekvent samarbetat med visionära dirigenter, banbrytande regissörer, toppensembler och orkestrar samt de mest framstående samtida tonsättarna.

En av många andra delar av festivalen är Académie som under de senaste 25 åren etablerat sig som ett internationellt centrum för avancerad konstnärlig utbildning och skapande, och fungerar som en unik professionell språngbräda för musiker och artister i början och mitten av karriären. Festivalen stöder också utvecklingen av de mest begåvade unga artisterna från Medelhavsområdet genom sin Orchestre des Jeunes de la Méditerranée (OJM), som firade sitt 40-årsjubileum 2024 och varit en integrerad del av festivalen i över ett decennium.

Festivalen, som historiskt förknippats med Mozart, utforskar fyra århundraden av musikhistoria och visar upp olika genrer och estetik: barockopera, 1800- och 1900-talsopera samt samtida kreationer. Fast besluten att ta fram nya verk, särskilt under senaste två decennier, presenterar Festival d'Aix årligen verk av etablerade tonsättare såväl som ur den kommande generationen, vid sidan av nya produktioner ur operarepertoaren. Detta engagemang har lett till milstolpar i den moderna operahistorien, såsom *Innocence*, ett sista mästerverk av den kända finländska tonsättaren Kaija Saariaho. Efter världspremiären i Aix-en-Provence iscensätts verket över hela världen, tack vare ett antal samarbeten med ansedda operainstitutioner från Europa till Australien (Adelaide Festival), USA (San Francisco Opera och Metropolitan Opera) samt Mellanöstern (Abu Dhabi Festival).

Alltid innovativ och kreativ producerar den också musikteater anpassad för turnéer. Dessutom erbjuder festivalen ett ambitiöst konsertprogram som kombinerar symfonisk repertoar, operor i konsertform, prominenta vokala framträdanden, samtida musik, jazz och medelhavsmusik.

BIRGIT NILSSON PRIZE

Festival d'Aix har alltid haft blicken mot framtiden, sökt nya talanger som kommer att bidra till dess konstnärliga förnyelse och upprätthålla dess värderingar om rättvisa, mångfald och inkludering. Den har från begynnelsen strävat efter att upptäcka och stötta unga talanger av alla nationaliteter, hjälpt dem att starta deras karriärer, och erbjudit ett visst mått av internationell synlighet. I över 25 år har Académie, ett internationellt centrum för avancerad konstnärlig utbildning, fungerat som en unik professionell språngbräda för artister i början och mitt i karriären. Genom sin Orchestre des Jeunes de la Méditerranée (OJM), som firade sitt 40-årsjubileum 2024 och varit en integrerad del av festivalen i över ett decennium, stöttar festivalen också utvecklingen av unga, begåvande musiker från medelhavsområdet.

Festivalens engagemang för att utforska morgondagens opera går hand i hand med såväl en ambitiös strategi för att nå en bred tillgänglighet som en politisk vilja att behålla en stark regional förankring. Aix en Juin är ett gratis för-festivalevenemang som varje år lockar över 15.000 personer; och i sommar är mer än en tredjedel av festivalens biljetter under 60 euro. Åtgärder för ökad medvetenhet, konstnärlig utövning och för att väcka intresset för opera som leds av Passerelles, festivalens avdelning för initiativ inom kulturområdet, är också viktig och når årligen över 5.000 deltagare i 40 kommuner i Sud-PACA-regionen. För att förstärka publikens upplevelse erbjuder festivalen nästan 60 andra evenemang – möten med artister, diskussioner med yrkesutövare och samtal inför föreställningar – som många upplever live, men som tillsammans med inspelningar av festivaloperor också kan upplevas på #TheDigitalStage, festivalens digitala plattform.

Festivalens ekonomiska modell, som noggrant balanserar flera mål samtidigt som den inte kompromissar med konstnärlig kvalitet, har alltid varit komplex, utmanande och lyhörd, precis som för många kulturinstitutioner. Modellen är beroende av att festivalen lyckas generera en betydande del av sina intäkter. Perioden efter covid var besvärlig för alla, och festivalen utgjorde inget undantag, men den övervann utmaningarna tack vare en orubblig lojalitet hos alla involverade: exceptionella offentliga, företags- och filantropiska partners, som varit orubbliga i sitt stöd; alla medverkande i professionella team, utan vilka inget av detta skulle ha varit möjligt; en ständigt växande och mångsidig publik samt branschfolk och journalister, som under de senaste åren har tilldelat festivalen ett antal prestigefyllda utmärkelser – allt för att bidra till kvaliteten på festivalens program och genomslag.